

BATXI 2

06 UNITATEA

13-14. saioak

Windowsen oinarrizko erabilera

Nola aurkitu, antolatu eta erabili nire dokumentuak?

Windowsen oinarrizko erabilera ulertzeko, tresnen eginkizunak eta fitxategien kokapena ezagutu behar dira. Unitateko irudiak euskarazko eskema didaktikoak dira, ez benetako pantaila-argazkiak. Aukeren izenak eta kokapenak Windowsen hizkuntzaren eta bertsioaren arabera alda daitezke.

Zer ikasiko duzu?

- Mahaigainaren eta leihoen elementuak identifikatzea.
- Fitxategi-arakatzailan kokapena eta edukia bereiztea.
- Luzapenak, aplikazio lehenetsiak eta lasterbideak ulertzea.
- Windowsen eta Linuxen oinarrizko eragiketak lotzea.

Unitatearen ibilbidea

01 Mahaigaina eta leihoak

2

02 Fitxategi-arakatzaila: kokapena eta edukia

3

03 Kopiatu, mugitu eta berreskuratu

4

04 Luzapena, formatua eta aplikazioa

5

05 Interfazeen arteko lotura

6

Teoria eta adibide ebatziak. Jarduerak ikastaroaren webgunean egongo dira.

06 UNITATEA

01 / KONTZEPTUAK

Mahaigaina eta leihoak

Mahaigaina lan-ingurunearen zati ikusgarria da. Hasiera menuak aplikazioak eta sistemako aukerak bilatzen laguntzen du. Ataza-barrak aplikazio irekiak eta ainguratutako sarbideak erakuts ditzake. Ikono bat mahaigainean egoteak ez du esan nahi aplikazioa une horretan exekutatzen ari denik.

Leiho bat minimizatzean pantailatik kentzen da, baina aplikazioak martxan jarrai dezake. Maximizatzeak leihoa pantailara egokitzen du. Ixteak leihoa amaitzen du, eta aplikazioak aldaketak gordetzeko eska dezake. Saioa blokeatzeak beste pertsonen sarbidea izatea eragozten laguntzen du, lana itxi gabe.

Dokumentuak

Minimizatu Maximizatu Itxi

Aplikazioaren leihoa

Hasiera Bilaketa Aplikazio irekiak

Eskema didaktikoa, ez pantaila-argazkia

Dokumentua ikusten ez denean

Dokumentua desagertu dela dirudi, baina aplikazioa minimizatuta dago. Ataza-barratik berriro erakutsi daiteke. Dokumentua diskoan non dagoen jakiteko, ordea, fitxategiaren bidea behar da; leihoaren egoerak ez du kokapena aldatzen.

Gogoan izan. Eskema didaktikoa da. Arakatzaille batean antzeko leihoak ikusteak ez du Windows benetan exekutatzen ari dela esan nahi.

06 UNITATEA

02 / KONTZEPTUAK

Fitxategi-arakatzailea: kokapena eta edukia

Fitxategi-arakatzaileak karpetak eta fitxategiak antolatzeko balio du. Helbide-barrak kokapena erakusten du; nabigazio-panelak kokapen arruntetara joaten laguntzen du. Eduki-panelak hautatutako karpetako elementuak erakusten ditu. Bilaketaren esparrua kontuan hartu behar da emaitzak interpretatzeko.

C:\Users\Ane\Documents\txostena.pdf bideak unitatea, karpetak eta fitxategia adierazten ditu. Windowsen barra alderantzikatua erabiltzen da ohiko bideetan. Karpeten izen ikusgaiak itzulita ager daitezke, eta OneDrive erabiltzean dokumentuen kokapena desberdina izan daiteke.

C:\Users\Ane\Documents

Hasiera
Dokumentuak
Deskargak
Ordenagailua

txostena.pdf
oharrak.txt
irudiak/

Eskema didaktikoa, ez pantaila-argazkia

Bilaketaren emaitza bat

txostena.pdf izeneko bi emaitza agertzen dira. Bata Documents karpetan dago eta bestea Downloads karpetan. Izena berdina izateak ez du edukia bera dela frogatzen. Bidea, aldatze-data eta edukia alderatu behar dira.

Gogoan izan. Hasiera edo azken fitxategien zerrenda sarbide azkarra da; ez da fitxategi guztien benetako karpeta bakarra.

06 UNITATEA

03 / KONTZEPTUAK

Kopiatu, mugitu eta berreskuratu

Kopiatzeak jatorrizkoa mantendu eta helmugan beste fitxategi bat sortzen du. Ebaki eta itsatsi eragiketak fitxategia lekuz mugitzeko erabiltzen dira. Arrastatzearen portaera unitatearen eta erabilitako teklen arabera alda daiteke; menuetako aginduek asmoa argiago adierazten dute.

Izen bereko fitxategi bat helmugan badago, sistemak gatazka bat erakuts dezake. Ordeztea aukeratu aurretik bi bertsioak alderatu behar dira. Paperontziak zenbait ezabaketa berreskuratzeko aukera ematen du, baina ez ezabaketa guztiak: sareko kokapenek, kanpoko euskarriek edo ezabatze iraunkorrak bestelako portaera izan dezakete.

Ekintza	Ohiko lasterbidea	Ondorioa
Kopiatu	Ctrl + C	Kopiatzea prestatzen du.
Ebaki	Ctrl + X	Mugitzea prestatzen du.
Itsatsi	Ctrl + V	Helmugan egiten du eragiketa.
Desegin	Ctrl + Z	Azken ekintza desegin dezake, ahal bada.

Entrega-karpeta prestatzea

Anek dokumentuaren kopia egiten du entrega karpetan. Jatorrizkoa editatzen jarraitzen badu, entregako kopia ez da berez eguneratzen. Bidali aurretik entregako fitxategia irekitzea eta bertsioa egiaztatzea da egokia.

Gogoan izan. Lasterbidearen teklak ezagutzeaz gain, zein elementu hautatu den eta helmuga zein den jakin behar da.

06 UNITATEA

04 / KONTZEPTUAK

Luzapena, formatua eta aplikazioa

Fitxategiaren izeneko luzapenak mota adierazten laguntzen du: .txt, .pdf, .png edo .docx, adibidez. Aplikazio lehenetsiak mota horretako fitxategia irekitzean erabiliko den programa zehazten du. Fitxategi bera aplikazio bateragarri batekin baino gehiagorekin ireki daiteke.

Luzapenaren izena aldatzeak ez du formatua bihurtzen. Dokumentua PDF bihurtzeko, aplikazioaren esportatzeko edo PDF gisa gordetzeko aukera erabili behar da. Windows 11ko Fitxategi-arakatzailan luzapenak erakusteko aukera Ikusi menuaren barruko Erakutsi atalean aurki daiteke; benetako etiketak hizkuntzaren arabera aldatzen dira.

txostena.docx

Aplikazioa

PDFra esportatu

txostena.pdf

Prozesuaren eskema sinplifikatua

Izen-aldaketa okerra

txostena.docx izena txostena.pdf bihurtuta, barruko datuek lehengo formatua dute oraindik. PDF irakurgailuak huts egin dezake. Jatorrizko aplikazioan ireki eta PDFra esportatzean, datuen egitura ere bihurtzen da.

Gogoan izan. Lasterbidea jatorrizko elementurako sarbidea da. Lasterbide bat kopiatzeak ez du beti jatorrizko fitxategia kopiatzen.

06 UNITATEA

05 / KONTZEPTUAK

Interfazeen arteko lotura

Linuxen ikasitako ideiak Windowsen ere erabilgarriak dira: laneko kokapena, fitxategiaren bidea, identitatea eta eragiketaren ondorioa. Komandoak, ordea, ez dira beti berdinak. Windowsen komando-gonbita eta PowerShell ingurune desberdinak dira; alias batek ez du portaera osoa berdina dela bermatzen.

Arakatzailerak Interneteko edukiak ikusteko aplikazioa da; fitxategi-arakatzailerak datuak antolatzeko tresna da. Biek helbideak erakuts ditzakete, baina ez dute eginkizun bera. Fitxategi bat hodeian badago, kontua, sinkronizazioa eta tokiko erabilgarritasuna ere kontuan hartu behar dira.

Helburua	Linuxeko adibidea	Windowsen tresna
Kokapena ikusi	pwd	Fitxategi-arakatzaileraren helbide-barra.
Fitxategiak zerrendatu	ls	Karpetako eduki-panela.
Prozesuak aztertu	ps edo top	Ataza-kudeatzailea.
Ezarpenak kudeatu	Tresna sistemaren arabera	Ezarpenak aplikazioa.

Hodeian soilik dagoen fitxategia

Dokumentuaren izena ikusgai dago, baina edukia deskargatu gabe dago. Interneteko konexiorik gabe baliteke ezin irekitzea. Izen bat zerrendan ikusteak ez du tokiko kopia osoa dagoela frogatzen.

Gogoan izan. Ikastaroan Windowsen kasuak aztertuko dira. Irudi batean erabaki zuzena hartzea eta benetako sisteman gauzatzea gaitasun desberdinak dira.

Idea nagusiak

- Leihoaren egoerak eta fitxategiaren kokapenak gauza desberdinak azaltzen dituzte.
- Bideak, datak eta edukiak bertsioak bereizten laguntzen dute.
- Luzapena aldatzea ez da formatua bihurtzea.
- Fitxategiaren ikonoak ez du ziurtatzen tokiko kopia bat dagoenik.

Oinarrizko hiztegia

Terminoak	Esanahia
Mahaigaina	Lan-ingurunearen azalera grafikoa.
Ataza-barra	Aplikazioetarako eta sistemako elementuetarako barra.
Fitxategi-arakatzaila	Fitxategiak eta karpetak kudeatzeko tresna.
Luzapena	Fitxategi-izenaren amaierako mota-adierazlea.
Aplikazio lehenetsia	Eragiketa baterako lehen aukera gisa ezarritako aplikazioa.
Lasterbidea	Beste elementu batera iristeko sarbidea.
Paperontzia	Zenbait ezabaketa aldi baterako gordetzen dituen kokapena.
Esportazioa	Edukia beste fitxategi edo formatu batean sortzea.

Iturriak eta sakontzeko baliabideak

Microsoft: Windowsen fitxategi-arakatzaila (support.microsoft.com)

Microsoft: fitxategi-izenen luzapenak (support.microsoft.com)

Microsoft: memoriaren eta prozesuen neurketak (learn.microsoft.com)

Kontsulta-data: 2026-10-27. Kanpoko iturriek beste hizkuntza batzuk erabiltzen dituzte. Azalpenak, adibideak eta eskemak ikastaro honetarako prestatu dira.